

WILGENTEELT IN DE DINKEL EN BUURSERBEEK

*Onderzoek naar geschikte landbouwgronden in
Twentse beekdalen*

Auteurs: Seb Moody, Bart Teunissen

Opdrachtgever: Janneke Paalhaar

Datum: 05-06-2025

Moody, Seb

VOORWOORD

Voorliggend rapport behandelt het onderzoek naar de geschiktheid van wilgenteelt op landbouwgronden in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek. De aanleiding hiervoor is de toenemende aandacht voor duurzame landbouwwormen die bijdragen aan biodiversiteit, landschapskwaliteit en klimaatdoelen. Specifiek is de aanleiding de opkomst van bio-based materialen, waar de wilg een opkomende grondstof voor is.

In dit onderzoek is gekeken naar zowel de natuurlijke als maatschappelijke randvoorwaarden voor wilgenteelt. Daarbij zijn de abiotische, biotische en cultuurhistorische kenmerken van de gebieden onderzocht, evenals de wensen van betrokken partijen zoals waterschappen, agrariërs, natuurorganisaties en recreanten. Ook is er aandacht besteed aan wet- en regelgeving en de keuze voor het meest geschikte wilgentype.

Dank gaat uit naar opdrachtgever Janneke Paalhaar voor de inhoudelijke begeleiding en het beschikbaar stellen van relevante bronnen en contacten. Ook de inbreng van betrokken stakeholders en externe experts heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit rapport.

Het eindresultaat geeft een helder overzicht van de kansen en voorwaarden voor het toepassen van wilgenteelt in de beekdalen De Dinkel en de Buurserbeek

Seb Moody & Bart Teunissen
5-6-2025

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Samenvatting	1
Inleiding	2
Aanleiding en achtergrond	2
Probleembeschrijving en belang	2
Afbakening in tijd en plaats	2
Opdrachtgever en publiekomschrijving	3
Doelstelling van het onderzoek	3
Gebruikte literatuur en bronnen	3
Hoofdvraag en deelvragen	3
Leeswijzer	4
Theoretisch kader	5
Methode	6
Abiotische aspecten landbouwgronden in dinkel en buurserbeek	8
Biotische aspecten landbouwgronden in dinkel en buurserbeek	12
Cultuurhistorische aspecten landbouwgronden in dinkel en buurserbeek	16
Wensen stakeholders	17
Meest geschikte wilgentype	18
Wet en regelgeving	19
Resultaten	20
conclusie	23
Discussie	24
Literatuur	25
Bijlages	26

SAMENVATTING

De wilg is al eeuwenlang een bekende boom in het Nederlandse landschap, vooral langs rivieren en beken. Tegenwoordig groeit de interesse in wilgenteelt vanwege de voordelen voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, waterbeheer en duurzame landbouw. Specifiek is de aanleiding voor dit onderzoek de wens om landbouwgronden natuurvriendelijker in te richten en de opkomst van bio-based materialen, waarbij de wilg een belangrijke grondstof vormt.

In natte jaren zorgen verdichting van de bodem en opbrengstverlies voor problemen op landbouwgrond in Twente. Tegelijk groeit de belangstelling voor natuurinclusieve landbouw, waarbij meer rekening wordt gehouden met bodem, water en biodiversiteit. Vanuit die ontwikkeling ontstaat de vraag naar alternatieve teelten die beter passen bij natte omstandigheden. Daarom wordt onderzocht of wilgenteelt een geschikt alternatief is voor de huidige teelten in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek. Dit leidt tot de hoofdvraag: Wat zijn geschikte locaties voor wilgenteelt op landbouwgrond in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek?

Het doel van het onderzoek is om te bepalen welke locaties in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek geschikt zijn voor wilgenteelt. Daarbij wordt gekeken naar bodem (abiotische factoren), natuur (biotische factoren), cultuurhistorie, belangen van betrokkenen, het meest geschikte wilgentype en relevante wet- en regelgeving.

In het gebied rond de Dinkel zijn veel landbouwgronden met geschikte, vochtige kleiige beekdalbodems. Rond de Buurserbeek zijn er minder geschikte bodems: veel zandgrond en heide, wat minder gunstig is voor wilgen. Alleen enkele venige beekdalgronden komen in aanmerking.

De onderzochte gebieden liggen deels in of nabij Natura 2000-gebieden. In deze gebieden is het belangrijk dat wilgenteelt past bij de bestaande natuur. De wilg is van nature thuis in natte beekdalen en kan een positieve bijdrage leveren aan biodiversiteit, mits goed ingepast.

Wilgen passen historisch gezien goed in het Twentse landschap, vooral langs beken. Er zijn geen cultuurhistorische belemmeringen gevonden voor nieuwe wilgenteelt, zolang het landschap niet grootschalig verandert.

Agrariërs, natuurorganisaties, waterschappen en recreanten zijn positief over wilgenteelt, zolang het economisch haalbaar is en de natuurwaarden behouden blijven. Tijdens bijeenkomsten van waterschappen en andere belanghebbenden bleek dat er draagvlak is, vooral als de opbrengsten en ecologische voordelen duidelijk zijn.

Er zijn drie snelgroeiende, productieve wilgensoorten bekeken die geschikt zijn voor productiegrienden: de katwilg, schietwilg en amandelwilg. Deze soorten zijn goed toepasbaar voor bio-based materialen en in de waterbouw. Uiteindelijk is gekozen voor de katwilg, omdat deze het meest gebruikt wordt in moderne productiegrienden. Zo wordt de katwilg op 80% van de productiegrienden van Van Aalburg toegepast.

Wilgenteelt op landbouwgrond is vooral kansrijk in de beekdalen van de Dinkel, waar de bodem en het landschap het meest geschikt zijn. In de Buurserbeek zijn de mogelijkheden beperkter door de zandige bodem. Succesvolle wilgenteelt vraagt om samenwerking tussen grondeigenaren, natuurorganisaties en overheden, en om duidelijke afspraken over beheer en opbrengsten. Het rapport biedt praktische kaarten en adviezen voor het kiezen van geschikte locaties en het opzetten van duurzame wilgenteelt in Twente.

INLEIDING

AANLEIDING EN ACHTERGROND

In het Nederlandse landschap is de wilg al eeuwenlang een vertrouwd gezicht. Deze boom is niet weg te denken uit de geschiedenis van het Nederlandse landschap. Tegenwoordig neemt de belangstelling voor wilgenteelt toe, maar dan vanuit een modern perspectief: klimaatadaptatie, biodiversiteit, waterbeheer en duurzame landbouw komen samen in deze oer-Hollandse boom.

De aanleiding voor dit onderzoek ligt in de toenemende wens om landbouwgronden op een natuurvriendelijke manier in te richten. Met name langs beken zoals de Dinkel en de Buurserbeek in Twente liggen kansen om overgangszones tussen natuur en landbouw in te vullen met wilgenteelt. Op deze manier kan de wilg dienen als functioneel landschapselement dat bijdraagt aan bodemverbetering, CO₂-opslag, waterregulatie en ecologische verbindingen.

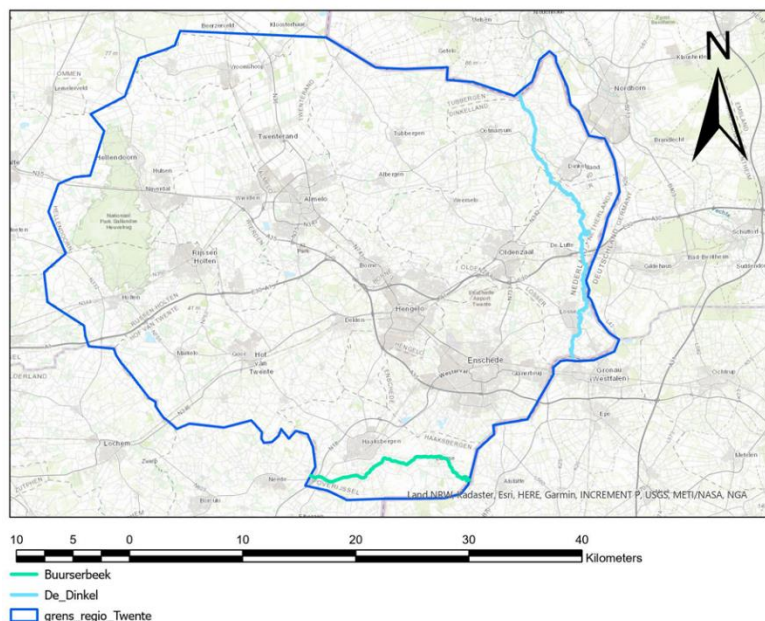
PROBLEEMBESCHRIJVING EN BELANG

De centrale vraag in dit onderzoek draait om de praktische toepasbaarheid van wilgenteelt op landbouwgrond in de genoemde beekdalen. Niet elk stuk grond is hiervoor geschikt. De bodem moet vochtig maar niet te nat zijn, de wilg moet passen in het bestaande ecosysteem en cultuurhistorisch moet het landschap niet worden aangetast. Daarnaast spelen ook belangen van grondeigenaren, natuurorganisaties en overheden een rol.

Wilgenteelt op landbouwgronden kan bijdragen aan de verduurzaming van de landbouw, maar brengt ook vragen met zich mee over regelgeving, economische haalbaarheid en landschappelijke inpassing. Het belang van dit onderzoek is dan ook om te verkennen waar wilgenteelt realistisch, wenselijk en effectief is, en onder welke voorwaarden dit het beste toegepast kan worden.

AFBAKENING IN TIJD EN PLAATS

Het onderzoek is uitgevoerd in het voorjaar van 2025. De focus ligt op twee beekdalen in Twente: de Dinkel en de Buurserbeek, figuur 1. Binnen deze gebieden is gekeken naar landbouwgronden die in de beekdalen liggen en binnen de regio Twente vallen. Er is specifiek gekozen voor deze gebieden in Twente vanwege de combinatie van natte bodems, Natura 2000-gebieden en de vele landbouwgrond.

Figuur 1, ligging van de Dinkel en de Buurserbeek

OPDRACHTGEVER EN PUBLIEKOMSCHRIJVING

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Janneke Paalhaar, die betrokken is bij meerdere projecten rondom landschapsontwikkeling en duurzame landbouw. De resultaten zijn relevant voor een breed publiek: van beleidsmakers en landschapsarchitecten tot agrariërs, ecologen en studenten binnen het groene domein.

DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

De doelstelling is het vaststellen van geschikte locaties voor wilgenteelt op landbouwgrond binnen de twee onderzochte beekdalen. Hierbij is gekeken naar de ABC-aspecten (abiotische, biotische en cultuurhistorische aspecten), de juridische kant, de belanghebbenden en de geschikte wilgensoort. Het eindresultaat biedt handvatten voor ruimtelijke planners en grondeigenaren die willen investeren in duurzame wilgenteelt.

GEBRUIKTE LITERATUUR EN BRONNEN

Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van diverse bronnen, waaronder:

- De Bodemkaart van Nederland (WUR)
- Natura 2000-gebiedsanalyses van Dinkelland en Buurserzand
- Publicaties van Van Aalsburg B.V., specialist in wilgenteelt
- De whitepaper “Wilgen: vergeten oerhollandse klassieker vol potentie” (Louis Bolk Instituut)
- Verslag van bijeenkomst van Building Balance en andere stakeholders

Ook zijn eigen kaarten gemaakt in ArcGIS Pro om geschikte percelen in beeld te brengen.

HOOFDVRAAG EN DEELVRAGEN

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

- *Wat zijn geschikte locaties voor wilgenteelt op landbouwgrond in de beekdalen De Dinkel en de Buurserbeek?*

Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. *Wat zijn de abiotische aspecten van de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en de Buurserbeek?*
2. *Wat zijn de biotische aspecten van de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en Buurserbeek?*
3. *Wat zijn de cultuurhistorische aspecten van de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en de Buurserbeek?*
4. *Welke wilgentype is het meest geschikt om op de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en de Buurserbeek geteeld te worden?*
5. *Wat zijn de wensen van de stakeholders?*
6. *Met welke wet- en regelgeving moet rekening gehouden worden?*

LEESWIJZER

Na deze inleiding volgt een theoretisch kader waarin de achtergrond van wilgenteelt wordt geschetst. Vervolgens worden in aparte hoofdstukken de deelvragen beantwoord: eerst de abiotische, biotische en cultuurhistorische aspecten, daarna de wensen van stakeholders, het geschikte wilgentype en relevante regelgeving. In de conclusie worden de resultaten samengebracht en worden de meest geschikte locaties benoemd. Het rapport sluit af met een korte discussie, literatuurlijst en bijlagen.

THEORETISCH KADER

De wilg (*Salix*) is al eeuwenlang een vertrouwd beeld in het Nederlandse landschap. Deze boom groeit snel, houdt van natte voeten en doet het uitstekend op vochtige gronden. Rondom rivieren ontstonden de zogeheten grienden: percelen waar wilgen als hakhout worden geteeld. Al sinds de middeleeuwen worden deze gronden intensief beheerd door griendwerkers, die in de winter met hakmes of kettingzaag de takken kappen. Die takken groeien daarna gewoon weer aan, het is dus een circulair systeem.

Figuur 2, traditionele griend. Bron: Natuurkennis.nl (z.d.)

Traditionele grienden (zie figuur 2) zijn meestal buitendijks gelegen, zoals in de Biesbosch of de Rhoonse grienden. De wilgen staan daar door elkaar: katwilgen, schietwilgen en amandelwilgen vormen een natuurlijke mix. Het beheer is arbeidsintensief en vraagt vakmanschap, maar levert waardevol hout en biodiversiteit op. In deze grienden is de natuur nooit ver weg: vogels, insecten, mossen en kleine zoogdieren maken gebruik van de ruige structuur van de wilgen. De holtes in knotwilgen bieden nest- en schuilplekken, en de vroege bloei trekt bestuivers aan.

Wilghout kent veel toepassingen. Dunne takken worden gebruikt voor het vlechten van schuttingen (figuur 4), manden of meubels. Dikkere takken zijn geschikt voor waterbouwprojecten zoals zinkstukken (figuur 3) en beschoeiingen. Daarnaast worden rechte takken gezaagd tot stekken of onderstammen voor boomkwekerijen. Het hout is taai, licht, makkelijk te bewerken en vergaat onder water nauwelijks, dit is een unieke eigenschap die vooral bij dijkversterking van pas komt.

Figuur 4, zinkstuk gemaakt van wilgen. Bron: Schuttevaer.nl (2012)

Figuur 3, wilgenschutting. Bron: Wilgentenenschuttingen.nl (z.d.)

Naast de traditionele grienden zijn er ook moderne productiegrienden, zoals die van familiebedrijf Van Aalsburg. Op binnendijkse gronden in de Betuwe kweken zij op grote schaal wilgen met behulp van gps-gestuurde machines. De bomen worden elke paar jaar geoogst, gesorteerd en verwerkt. De productie is duurzaam: er wordt geen kunstmest gebruikt, de CO₂-opslag is hoog en de biodiversiteit blijft behouden. Door hun aanpak combineren ze eeuwenoud ambacht met innovatie en dragen ze bij aan een toekomstbestendige vorm van landgebruik (Van Aalsburg, z.d.).

Figuur 5, productiegriend. Bron: VanAalsburg.com (z.d.)

METHODE

In dit hoofdstuk wordt per deelvraag toegelicht op welke manier deze is uitgewerkt. Daarbij wordt onder andere beschreven welke bronnen zijn gebruikt en welke stappen zijn genomen om tot een onderbouwd antwoord te komen. Zo ontstaat een helder beeld van de aanpak achter het onderzoek. De deelvragen worden hieronder één voor één behandeld.

Deelvraag 1;

Wat zijn de abiotische aspecten van de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en de Buurserbeek?

De ligging van de Dinkel en de Buurserbeek, de bodemkaart met de daarbij behorende grondwatertrappen en de topografische kaart zijn gerealiseerd en bestudeerd in het programma Arcgis Pro, de onderstaande stappen leggen uit hoe deze kaarten gemaakt zijn.

De Dinkel en Buurserbeek

Stap 1: met de tool 'create feature class' met polyline als geometry type is er een feature class aangemaakt.

Stap 2: met deze feature class werd een lijn getekend over de Dinkel en de Buurserbeek, hiervoor is de World Topographic Map gebruikt om de loop van de beken te volgen.

Grens regio Twente

Stap 1: met dezelfde tool create feature class en polyline als geometry type is er een lijn getekend over de grens van de regio Twente.

Bodemkaart

Stap 1: sleep de dataset van de Bodemkaart van Nederland (Wageningen University & Research, z.d.) in de map.

Stap 2: met de clip tool is de bodemkaart binnen de regio Twente geknipt.

Topografische kaart

Stap 1: De Topografische kaart komt van TOP10NL, dit is een digitaal topografisch basisbestand van Nederland. Deze dataset is vervolgens in de kaart geplakt.

Stap 2: met de clip tool is de topografische kaart binnen de regio Twente geknipt.

Deelvraag 2;

Wat zijn de biotische aspecten van de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en Buurserbeek?

Voor het bepalen van de biotische aspecten van de Dinkel en de Buurserbeek zijn verschillende onderdelen bekeken. Allereerst is bekeken wat de NATURA-2000 gebieden waren waar deze beken doorheen stromen. Deze gebieden zijn omschreven, zodat duidelijk werd wat de kenmerken er van zijn. Hierna is bekeken of de wilg in dit landschap thuis hoort, en zo ja hoe.

Deelvraag 3;

Wat zijn de cultuurhistorische aspecten van de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en de Buurserbeek?

Ook zijn de cultuurhistorische aspecten geanalyseerd van de Dinkel en de Buurserbeek. Dit om te kunnen bepalen of er nog cultuurhistorische elementen zijn die een eventuele locatie voor wilgenteelt in de weg staat. Dit is gedaan aan de hand van een desktop studie.

Deelvraag 4;

Welke wilgentype is het meest geschikt om op de landbouwgronden in de beekdalen de Dinkel en de Buurserbeek geteeld te worden?

Om er achter te komen is er contact opgenomen met van Aalsburg, de wilgenexpert van Nederland. Zij hebben een PDF toegestuurd getiteld *productiegrienden en het ambacht van griendwerker*. Door het bestuderen van deze bron is er gekeken naar welke type wilg het meest geschikt is voor de productie van wilgen.

Deelvraag 5;

Wat zijn de wensen van de stakeholders?

Ook zijn de belangen van de stakeholders geanalyseerd. Hiervoor is een vergadering bezocht die georganiseerd was door “Building Balance”. Hierbij waren verschillende stakeholders aanwezig. Door van iedereen de belangen aan te horen, kon er een balans opgemaakt worden wat iedereen wilde.

Deelvraag 6;

Met welke wet- en regelgeving moet rekening gehouden worden?

Door middel van een desktopstudie is er gezocht naar relevante wet- en regelgeving wat betreft productiegrienden. De PDF getiteld *Whitepaper Wilgen: vergeten oerhollandse klassieker vol potentie (Louis Bolk instituut)* is hierbij een belangrijke bron geweest.

ABIOTISCHE ASPECTEN LANDBOUWGRONDEN IN DINKEL EN BUURSERBEEK

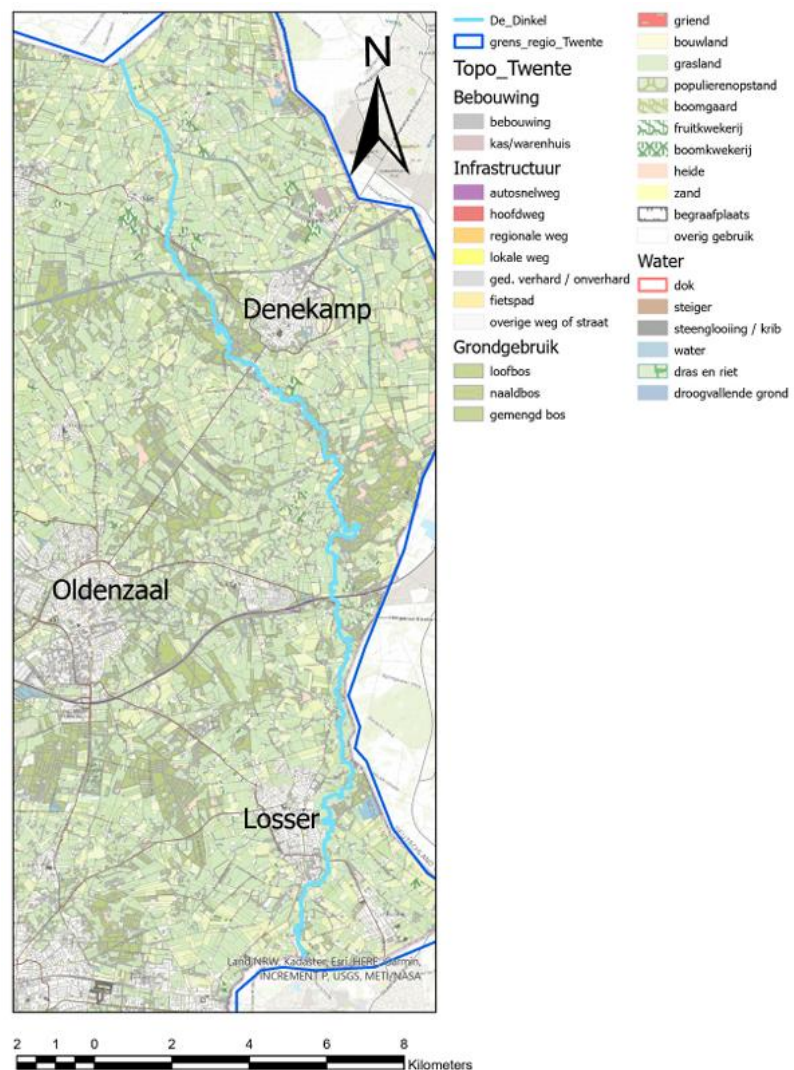
In dit hoofdstuk worden de abiotische kenmerken van het gebied beschreven. Hierbij is gekeken naar de bodemopbouw, de bijbehorende grondwatertrappen en de topografie. Deze gegevens zijn in kaart gebracht met behulp van het programma ArcGIS Pro. Op basis hiervan is een eerste inschatting gemaakt van de geschiktheid van de locatie voor wilgenteelt.

De Dinkel

Om geschikte locaties te vinden is het belangrijk om te weten welke functies de gebieden rondom de beekdalen tegenwoordig hebben. Een eis voor dit onderzoek is namelijk dat de gebieden waar eventueel wilgenteelt toegepast gaat worden de functie landbouwgrond heeft. Om dit duidelijk weer te geven is er in Arcgis pro een kaart gemaakt met daarop te zien welke functie elk perceel heeft, de loop van de Dinkel en de grens van de regio Twente, zie figuur 6. Een beter zichtbare kaart hiervan is te vinden in bijlage 1.

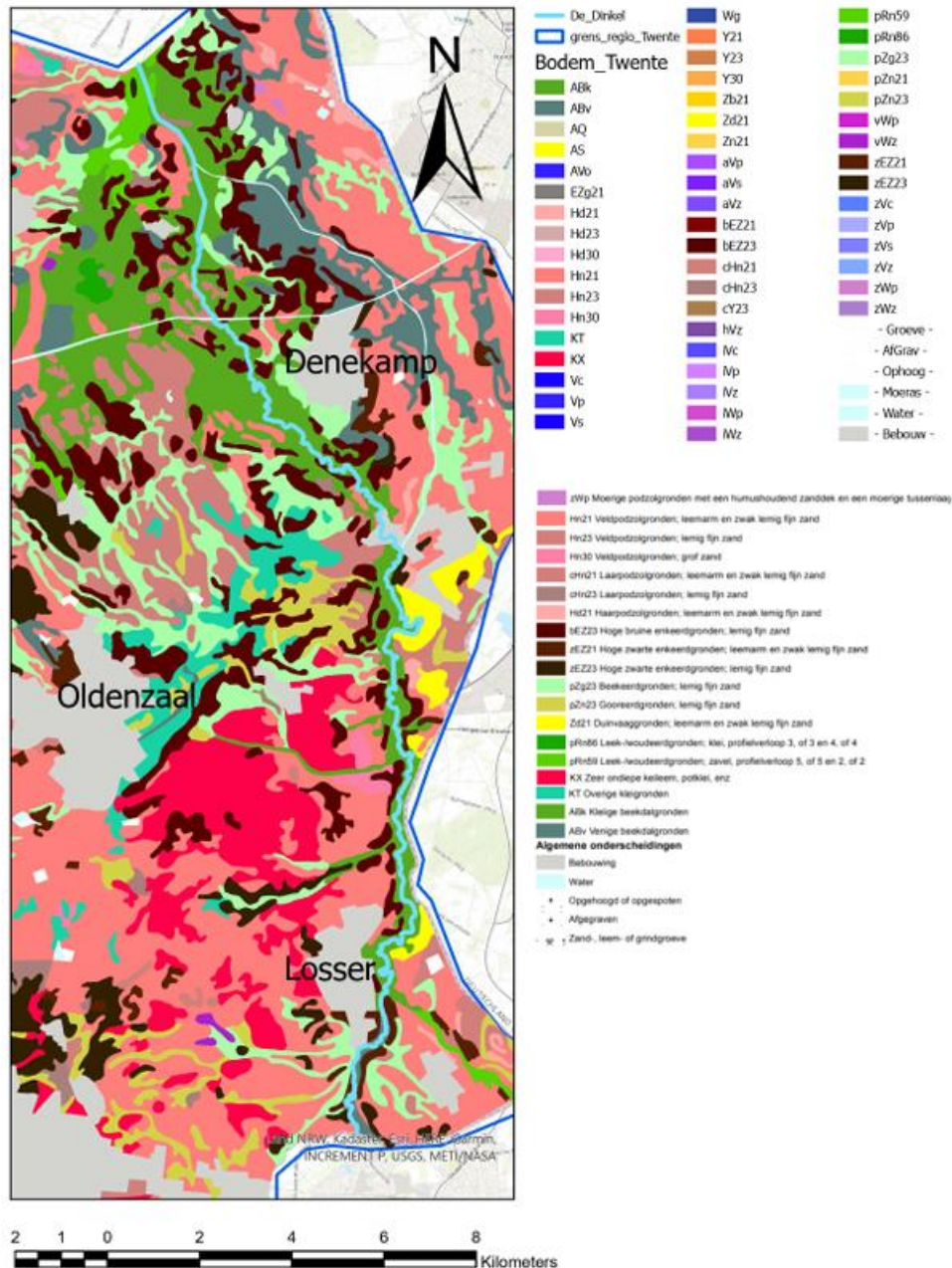
Deze topografische kaart komt van TOP10NL, dit is een digitaal topografisch basisbestand van

Nederland. In een oogopslag is veel lichtgroen rondom de Dinkel te zien, dit zijn vooral bouw- en graslanden. Dit geeft al veel mogelijk bruikbare gronden voor wilgenteelt. De donker groene gebieden zijn loofbos, naaldbos en gemengde bossen.

Figuur 6, topografische kaart Dinkel

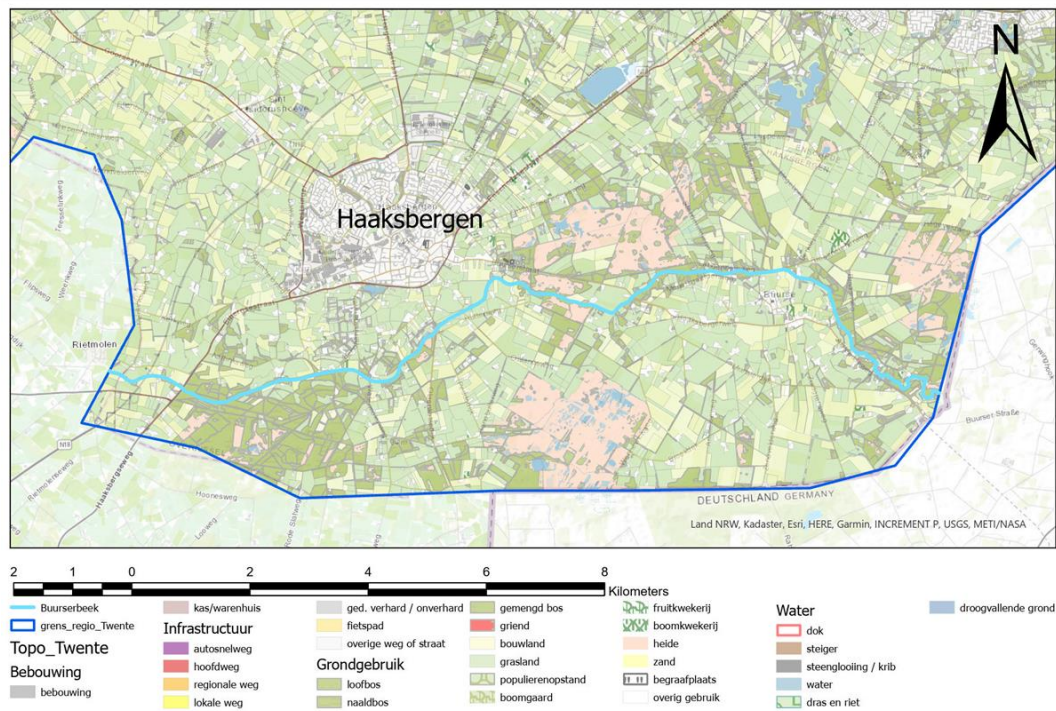
Naast de functie van het gebied moet ook er ook naar de bodem gekeken worden. Om de bodem in kaart te brengen is de Bodemkaart van Nederland (Wageningen University & Research, z.d.) gebruikt, zie figuur 7 en bijlage 2. Wat meteen opvalt zijn de roze vlekken, dit zijn zandgronden en zijn niet optimaal voor wilgen om op te groeien. De grote rode vlek ten zuid-oosten van Oldenzaal is een bodem waar binnen 40 cm onder maaiveld potklei en keileem voorkomen, deze bodem is wel geschikt voor wilgenteelt. De groene vlekken rondom de Dinkel zijn kleiige beekdalgronden, dit zijn optimale bodems voor wilgen en geeft dus al een positief beeld voor eventuele geschikte locaties.

Figuur 7, bodemkaart de Dinkel

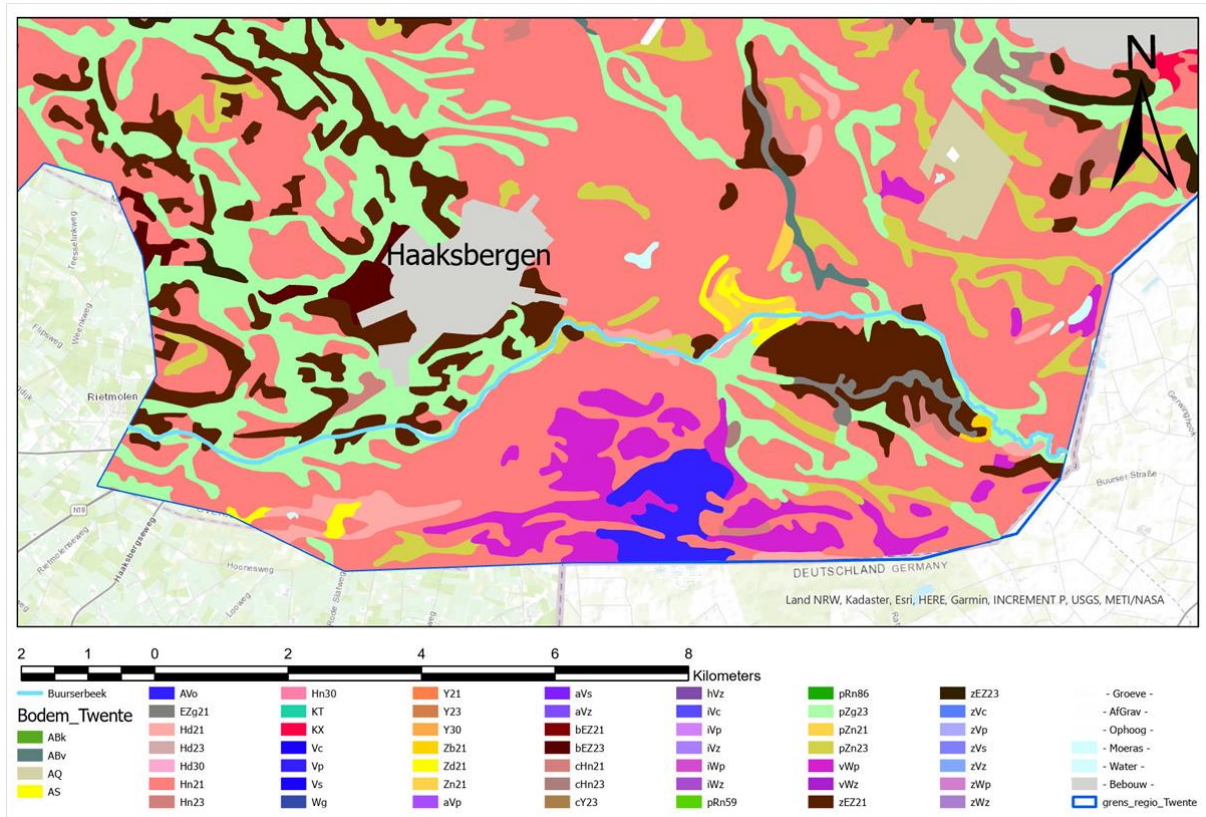
De Buurserbeek

In figuur 3 is een topografische kaart te zien van het gebied rondom de Buurserbeek, zie bijlage 8 voor betere kwaliteit. Net zoals bij de Dinkel zijn er veel bouw- en graslanden rondom de Buurserbeek met wat minder loofbos, naaldbos en gemengd bos. Verschillend van de Dinkel zijn de roze vlakken, dit zijn heiden. Heides zijn natuurgebieden en zijn belangrijk voor de biodiversiteit.

Figuur 8, topografische kaart Buurserbeek

Zoals duidelijk te zien in figuur 9 is er veel zandgrond (roze vlekken) aanwezig, in bijlage 4 is deze bron duidelijker te zien. Dit laat al meteen zien dat er niet veel geschikte bodems zijn voor wilgenteelt in dit gebied. Ook de lichtgroene vlekken zijn zandgronden en dus niet optimaal voor wilgen.

Figuur 9, bodemkaart Buurserbeek

BIOTISCHE ASPECTEN LANDBOUWGRONDEN IN DINKEL EN BUURSERBEEK

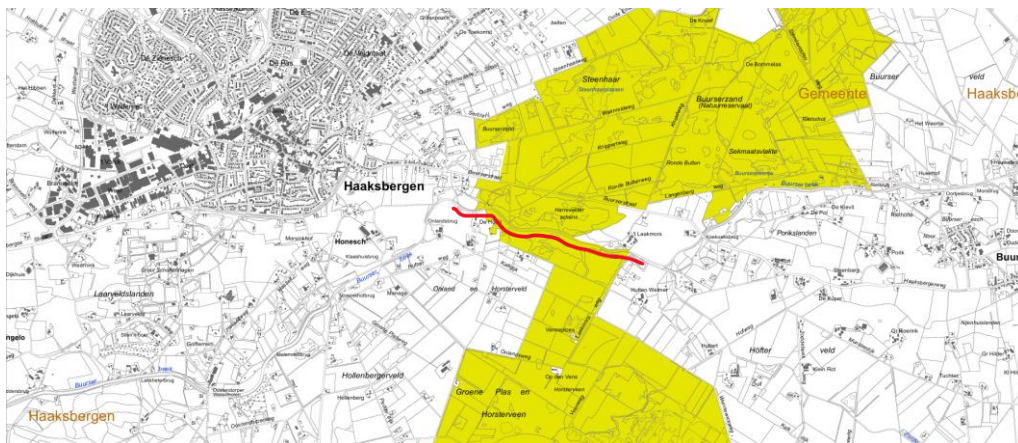
Om te weten te komen wat de geschikte locatie is voor wilgenteelt op landbouwgrond in de beekdalen, zijn uiteraard ook de biotische factoren belangrijk. Dit bepaald namelijk mede of de wilgen passen binnen het ecosysteem.

De beekdalen die bekeken gaan worden zijn de Buurserbeek en de Dinkel. Dit omdat dit grote beekdalen zijn die relatief veel landbouwgrond bevatten.

Buurserbeek

Allereerst stroomt de Buurserbeek door het Natura-2000 gebied Buurserzand en Haaksbergerveen. Deze bestaat uit 2 deelgebieden, namelijk het Haaksbergerveen in het zuiden met een veenputtencomplex met daar omheen zand en leem landschap. Wat betreft vegetatie lijkt het Haaksbergerveen veel op moerasheide. Het Buurserzand, noordelijk gelegen, is heidegebied met voormalig stuifzand. Hier komen natte heide begroeiingen voor. (Lintsen & Teunissen, z.j.)

Omdat de Buurserbeek alleen door het Buurserzand stroomt, is dit het enige Natura-2000 gebied die bekeken wordt. Zie figuur 10 voor de loop van de Buurserbeek.

Figuur 10, loop Buurserbeek door Buurserzand (rode lijn) (Natura 2000, z.j.)

Figuur 11 gebied Harrevelderschans (Google maps, 2025)

Figuur 12 gebied Stendermolenweg (Google maps, 2025)

De hierboven weergegeven gebieden, namelijk het gebied ten oosten van de Stendermolenweg en de Harrevelderschans, behoren beide tot de vochtige alluviale bossen. Een dominante vegetatiesoort bij deze gebieden is de wilg. Zoals te zien op de afbeeldingen, bevat de Harrevelderschans al veel bos. Echter heeft het gebied bij de stendermolenweg nog veel landbouwgrond, terwijl dit van oorsprong een vochtig alluviaal bos hoort te zijn. Dit zou dus een goede locatie kunnen zijn voor wilgenteelt. (Provincie Overijssel, 2017)

Biotische factoren vochtig alluviaal bos

Vochtig alluviaal bos kent een hoop biotische factoren. Hieronder de omschrijving hiervan:

Bomen, dus ook de wilg, zijn belangrijk voor de schaduwvorming en bladval.

De onderlaag bevat struiken en een kruidlaag. Deze zorgen voor voedsel, beschutting en concurrentie in licht.

Verder komen er herbivoren voor, zoals Reeën en slakken. Deze voeden zich met planten en slakken.

Ook komen er insecten en bestuivers voor. De bijensoorten en kevers zorgen hierbij voor de bestuiving van planten, en de houtboorders en bladetende rupsen beïnvloeden de boomgezondheid.

De micro-organismen en schimmels zijn essentieel voor de bodemvruchtbaarheid en afbraakprocessen.

Verder zijn de ecologische interacties ook belangrijk. Deze zorgen namelijk dat de voedselkringloop rond blijft en het ecosysteem blijft functioneren. Belangrijke ecologische interacties zijn:

- Concurrentie tussen plantensoorten om licht en ruimte.
- Symbiose tussen bomen en schimmels.
- Predatie en voedselketens.
- Zaadverspreiding via vogels en zoogdieren.

Verder moet de dreiging van exoten en ziektes in de gaten gehouden worden. Exoten en ziektes die veel voorkomen in dit landschap zijn:

- Essentaksterfte (door schimmel *Hymenoscyphus fraxineus*).
- Invasieve exoten als de reuzenbereklauw en de Japanse duizendknoop.
- Iepen ziekte.

(Provincie Overijssel, 2017)

Conclusie Buurserbeek

Met het gegeven dat er vochtig alluviaal bos gevestigd is bij de Buurserbeek, is de wilg zeker welkom in het beekdal de Buurserbeek.

De Dinkel

Het natura 2000 gebied van de Dinkel heet het Dinkelland. Dit gebied loopt met de Dinkel mee. Het is het enige Natura 2000 gebied in het projectgebied. (Natura 2000, z.j.-a)

Dinkelland heeft een afwisselend landschap met kleine weilanden, bossen, heide en beekjes. Door dit landschap stromen beken zoals de Dinkel en de Springendalse Beek. In het gebied komen zeldzame bloemen voor, zoals de klokjesgentiaan en verschillende soorten orchideeën. Ook leven er bijzondere dieren, zoals de kamsalamander, de beekprik en vleermuizen.

Binnen Dinkelland liggen een paar mooie en bekende natuurplekken. Het Springendal heeft heldere bronnen en beekjes in een heuvelachtig landschap. In het dal van de Mosbeek stroomt schoon, kalkrijk water waar veel planten goed kunnen groeien. In gebieden als het Roderveld en de Paardenslenkte vind je heide en stuifzand.

Het doel van Natura 2000 is om dit soort natuur te behouden en te verbeteren. In Dinkelland betekent dat vooral het beschermen van de beekjes, heidevelden, planten en dieren. Tegelijk probeert men een goede balans te vinden met landbouw, recreatie en waterbeheer, zodat het gebied op een gezonde manier blijft bestaan voor mensen en natuur. (Natura 2000, z.j.-b)

Wat betreft biotiek past de wilg wel degelijk in het Dinkelland. Allereerst is de Dinkel een beekdal, dit brengt vochtige omstandigheden met zich mee. Wat betreft biotiek betekent dit dat de wilg bijdraagt als voedselbron maar ook als leefruimte voor verschillende organismen.

Zo leven de larven van nachtvinders en kevers graag in de wilg, die weer dienen als voedsel voor vleermuizen. Specifiek de gewone dwergvleesmuis en de watervleesmuis profiteren van deze insectenrijkdom.

Verder vindt er bladval plaats bij de wilg. Dit draagt bij aan het ecosysteem in de beken. Deze bladeren worden namelijk afgebroken schimmels en bacteriën, die weer dienen als voedsel voor kleine ongewervelden. Hier heeft de beekprik weer baat bij, deze leeft namelijk weer van de kleine ongewervelden.

Verder profiteren vogels in het Dinkelland van de wilg. Met name de bosuil en de bonte vliegenvanger profiteren van holle wilgen. Ook insectenetende vogels zoals de fitis en de tjiftjaf profiteren door het toegenomen aantal insecten.

Als laatste profiteren diverse soorten mossen, aangezien deze goed gedijen op de vochtige barst van de wilg. Deze mossen verhogen de biodiversiteit weer.

De conclusie is dus dat de wilg zeker past in het Dinkelland. Wat betreft biotiek is de introductie van de wilg hier dus ook een goed plan. (Provincie Overijssel, 2017)

CULTUURHISTORISCHE ASPECTEN LANDBOUWGRONDEN IN DINKEL EN BUURSERBEEK

Bij het zoeken naar geschikte locaties voor wilgenteelt, is het bekijken van de cultuurhistorie uiteraard ook belangrijk. Belangrijke cultuurhistorische elementen kunnen de aanleg van een wilgenveld namelijk in de weg staan. Om deze reden worden eventuele cultuurhistorische elementen in de omgeving van de Dinkel en de Buurserbeek.

De Dinkel

Allereerst kent de Dinkel 2 historische dorpskernen, namelijk Ootmarsum en Denekamp. Ootmarsum staat zelfs bekend als een van de best bewaarde middeleeuwse stadjes van Nederland. Denekamp is een oud esdorp met historische boerderijen en een brinkstructuur. Deze plaatsen kennen beide veel cultuurhistorische aspecten, echter staan deze de wilgenteelt niet in de weg omdat ze niet in de omgeving van het water staan.

Ook kent de Dinkel diverse Twentse boerderijen die karakteriserend zijn voor het landschap. Deze mogen niet aangetast worden door de wilgenteelt. Hetzelfde geldt voor eventuele erfgoederen.

Ook kent de Dinkel molens. De belangrijkste is de Noordmolen bij Singgraven. Deze mag ook niet aangetast worden.

De belangrijkste cultuurhistorische elementen liggen dus in de dorpskernen. Het is echter niet de verwachting dat deze in gevaar zullen komen. (*Gemeente Dinkelland, 2023*)

De Buurserbeek

Ook de Buurserbeek kent cultuurhistorische elementen. Allereerst de Ostendorper watermolen. Dit is een watermolen in Haaksbergen, bij een vertakking van de Buurserbeek. Verder kent de beek landgoederen en boerderijen, ook deze mogen niet in gevaar komen door wilgenteelt. De buurserbeek wordt gekenmerkt door esdorpen, zoals Buurse en Haaksbergen. (*Provincie Overijssel, z.j.*)

WENSEN STAKEHOLDERS

Natuurlijk is ook de mening van stakeholders belangrijk wat betreft wilgenteelt bij de Buurserbeek en de Dinkel. Uiteraard moet het wat betreft ABC-aspecten (Abiotiek, Biotiek en Cultuurhistorie) mogelijk zijn, waar de stakeholders rekening mee moeten houden. Uiteindelijk blijven er altijd wensen en eisen, daarom worden de wensen van de belangrijkste stakeholders in dit hoofdstuk op een rij gezet.

De belangrijkste stakeholders zijn:

- Waterschap Vechtstromen
- De lokale agrariërs
- Recreanten
- Natuurinstanties

Deze stakeholders worden hieronder behandeld.

Vanuit de meeste waterschappen is er de wens om de overgang van een beek naar landbouwgrond soepeler te laten verlopen. Momenteel wordt deze overgang vaak als te abrupt ervaren. Het doel is een natuurlijker overgang (*Siepel, 2025; Knol, 2025*). Ook Waterschap Vechtstromen is hier een grote voorstander van (*Waterschap Vechtstromen, 2025*).

Om dit te realiseren, zijn bufferstroken een goede optie. Deze worden naast de beek geplaatst, waarna landbouwgrond volgt. Vanuit biotisch oogpunt is dit waardevol, omdat de bufferstrook het landschap inclusiever en biodiverser maakt (*Paalhaar, 2025*).

Boeren willen echter wel een verdienmodel gekoppeld aan de bufferstrook. Dit kan gerealiseerd worden met wilgenteelt. Wilgen kunnen namelijk worden ingezet voor de productie van biobased materialen, en uit onderzoek blijkt dat dit economisch rendabel is (*Strikking, 2025*).

Daarnaast is wilgenteelt interessant voor agrariërs omdat het CO₂ vastlegt, waarmee zij carbon credits kunnen verdienen. Ook kan de bufferstrook dienen als vanggewas (*Rienks, 2025*).

De wensen van natuurinstanties sluiten aan bij bovenstaande belangen. De natuurwaarden nemen toe bij de aanleg van bufferstroken, aangezien deze zones biodiverser zijn dan een landschap dat uitsluitend uit landbouwgrond bestaat.

Ten slotte profiteren ook recreanten van bufferstroken. Ze verrijken het landschap doordat deze stroken zorgen voor visuele en ecologische variatie. Waar het landschap eerst vooral bestond uit landbouwgrond, bieden bufferstroken nu meer afwisseling.

Met deze inzichten zijn landbouwgronden die direct grenzen aan de Dinkel en Buurserbeek het meest geschikt voor wilgenteelt. Wat betreft biotiek zijn vooral de landbouwgronden rondom Natura 2000-gebieden urgent. Daarom zijn de gronden in en rond Dinkelland en de Buurserbeek het meest interessant voor bufferstroken met wilgenteelt.

MEEST GESCHIKTE WILGENTYPE

Van Aalsburg is de wilgenexpert van Nederland, hun productiegronden staan vol met inlandse salix-wilgen. Deze wilg is gemakkelijk te telen en wordt veel gebruikt in landschapsontwerp en ecologische toepassingen. Van Aalsburg werkt vooral met drie typen: de Salix Viminalis of katwilg, de Salix Alba of schietwilg, en de Salix Triandra of amandelwilg. De katwilg beslaat zo'n 80% van de teelt. De naam komt van de dikke katten (bloemen van de wil) die in het voorjaar aan de boom verschijnen. Deze wilg groeit recht omhoog, bereikt in twee jaar zes meter hoogte en een dikte van 1 tot 6 cm, heeft amper zijtakken en is ideaal voor vlechtwerk. De schietwilg maakt ongeveer 10% van de teelt uit en de amandelwilg ook 10%. (Van Aalsburg, z.d.).

Deze drie soorten zijn snelgroeiend, presteren goed en kennen weinig ziekten of afwijkingen. Hierdoor zijn ze veredeld tot hoogproductieve rassen. De optimale bodem voor deze rassen is een goed ontwaterde, vochtige kleigrond.

WET EN REGELGEVING

Wet- en regelgeving

Binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) hebben grienden een eigen gewascode: 2631. Volgens de nieuwe Omgevingswet geldt dat er geen herplantplicht is bij biomassateelt als er meer dan 10.000 wilgenstoven per hectare geplant zijn.

Als je subsidie aanvraagt voor een permanente strook wilgen, kan dit leiden tot een wijziging van de bestemming van de grond. Die wijziging kan financieel aantrekkelijk zijn, omdat de waardedaling van de grond soms wordt uitgekeerd. Daarna kun je ook in aanmerking komen voor bijvoorbeeld SNL-subsidies. SNL-subsidies, ofwel Subsidiestelsel Natuur en Landschap, zijn subsidies die door provincies worden verstrekt om natuur en landschap te behouden, ontwikkelen en verbeteren.

Een gemeente kan ook zelf besluiten om de bestemming aan te passen. Om te voorkomen dat wilgen dan nooit meer verwijderd mogen worden, is het belangrijk dat er een blijvende vrijstelling komt voor boeren die wilgen willen telen. Anders ontstaat er onzekerheid over regels die in de toekomst kunnen veranderen, waardoor wilgengrienden of rijenbeplanting misschien toch onder de herplantplicht gaan vallen.

Om dat te voorkomen, is het belangrijk om duidelijk vast te leggen dat wilgenteelt een vorm van meerjarige landbouw is, net als bijvoorbeeld de teelt van laagstamfruit, en het dus geen natuurgebied is (Louis Bolk Instituut, z.j.)

Herplantplicht

Uit wilg bestaande systemen die **niet** onder de herplantplicht vallen (RVO):

- Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen
- Wegbeplantingen
- Beplantingen langs waterwegen
- Eenrijige beplantingen langs landbouwgronden
- Beplantingen bedoeld voor houtige biomassaproductie, als zij:
 - a. Ten minste eens per 10 jaar worden geoogst
 - b. Bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2m; en
 - c. Zijn aangelegd na 1 januari 2013
- Houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 0,1 ha, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.
-

Systemen met wilg die **wel** onder de herplantplicht vallen (RVO):

- Strokenteelt/kippenuitloop met minder dan 10.000 stoven per ha
- Boomweide i.c.m. melkvee met voederbomen (niet zijnde fruit- of notenbomen) op het perceel landbouwgrond
- Voederhagen waarbij de individuele hagen groter zijn dan 0,1 ha.

Figuur 13, regelgeving herplantingsplicht (Louis Bolk Instituut, z.j.)

RESULTATEN

Nadat de ABC aspecten, de wensen van de stakeholders, het ideale wilgentype en de wet- en regelgeving bepaald is, kan er gekozen worden welke locaties geschikt zijn voor wilgenteelt. Hiermee wordt de hoofdvraag “Wat zijn geschikte locaties voor wilgenteelt op landbouwgrond in de beekdalen De Dinkel en de Buurserbeek?” dus beantwoordt. Dit gebeurt in dit hoofdstuk.

Biotische aspecten

Uit het onderzoek naar de biotische factoren blijkt dat zowel het gebied rondom de Buurserbeek als het Dinkelland langs de Dinkel biotisch geschikt zijn voor wilgenteelt. De wilg past van nature goed binnen het ecosysteem van vochtige alluviale bossen zoals bij de Buurserbeek, waar het landschap oorspronkelijk bestaat uit natte heidebegroeiing en moerasachtig terrein. De aanwezigheid van landbouwgrond op voormalige boslocaties, zoals bij de Stendermolenweg, biedt bovendien kansen om met wilgenteelt de oorspronkelijke vegetatiestructuur deels te herstellen. Echter ligt de Stendermolenweg niet direct aan de Buurserbeek, dit is weer een nadeel.

Ook in het Dinkelland draagt de wilg bij aan biotische waarden. De boom biedt leefruimte en voedsel voor diverse insecten, vleermuizen, vogels en mossen. Via bladval ondersteunt de wilg bovendien het ecosysteem van de beken door het voeden van schimmels, bacteriën en kleine ongewervelden, wat weer een positief effect heeft op de voedselketen. Hiermee vormt wilgenteelt een versterking van de lokale biodiversiteit, mits zorgvuldig ingepast in het bestaande landschap.

Samengevat past de wilg biotisch gezien goed in beide beekdalen, en zijn er geen specifieke plekken waar de boom minder of beter past. Het kiezen van geschikte locaties hangt dus niet af van de biotische aspecten.

Cultuurhistorische aspecten

Bij de beoordeling van de cultuurhistorische context in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek is vastgesteld dat wilgenteelt in principe mogelijk is zonder grote cultuurhistorische elementen in de weg te staan. Hoewel beide gebieden rijk zijn aan erfgoed—zoals de historische dorpskernen van Ootmarsum en Denekamp, boerderijen, molens en esdorpen—liggen deze elementen veelal buiten de directe nabijheid van het beekdal of op locaties die niet als landbouwgrond in gebruik zijn. Zolang bij de aanleg van wilgenbufferstroken rekening wordt gehouden met het behoud van zichtlijnen, erfgoedstructuren en karakteristieke landschapselementen, vormt cultuurhistorie geen belemmering voor wilgenteelt in deze regio's.

Ook uit het bestuderen van de cultuurhistorie blijkt dus dat deze factor de wilgenteelt niet in de weg zal staan, mits het gehele landschap niet op de schop gaat.

Wet en regelgeving

Op het gebied van wet- en regelgeving biedt het huidige beleidskader voldoende ruimte voor de ontwikkeling van wilgenteelt op landbouwgrond. Binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) heeft wilgenteelt een eigen gewascode, en bij biomassateelt vervalt de herplantplicht onder specifieke voorwaarden. Wel is het belangrijk dat er duidelijkheid komt over de status van wilgenteelt als meerjarige landbouw, om onzekerheid over toekomstige regelgeving te voorkomen. Verder kunnen aanpassingen in de bestemmingsplannen en het aanvragen van subsidies via het SNL-systeem financieel gunstig zijn voor grondeigenaren. Daarmee is er op juridisch en beleidsmatig vlak een haalbare route voor het realiseren van wilgenteelt.

Meest geschikte wilgentype

Er zijn 3 goede wilgenrassen voor wilgenteelt, namelijk; de Salix Viminalis of katwilg, de Salix Alba of schietwilg, en de Salix Triandra of amandelwilg.

Uit onderzoek blijkt dat de katwilg het meest geschikt is voor de teelt op natte landbouwgrond. De ideale bodem voor dit ras is goed ontwaterde, vochtige kleigrond. Een belangrijke eis van de landbouwgronden is dus dat ze over deze bodem beschikken.

Wensen stakeholders

Uit de analyse van de stakeholders blijkt dat er een brede steun is voor de aanleg van wilgenteelt, mits dit op een slimme en multifunctionele manier gebeurt. Waterschap vechtstromen wilt bijvoorbeeld een natuurlijker overgang zien van landbouwgrond naar de beek, wat gerealiseerd kan worden met een bufferstrook. De agrariërs willen daarentegen dat het verdienmodel uit hun landbouwgrond niet verdwijnt. Ook natuurinstanties zijn positief gezind over de wilgenteelt op landbouwgrond, omdat dit het landschap biodiverser maakt. Verder zijn recreanten ook positief aangezien wilgenteelt het landschap gevarieerder maakt.

Al met al zijn alle stakeholders dus positief over de wilgenteelt. Een belangrijke eis is wel dat de teelt plaats vindt in een bufferstrook, tussen de beek en de landbouwgrond. Zo worden alle stakeholders namelijk tevreden gehouden.

Abiotische aspecten

Buurserbeek

De katwilg groeit het beste op natte kleigrond. Ook veengronden zijn geschikt, maar niet zo ideaal als kleigronden. Bij de Buurserbeek bevinden deze zich beide niet, waardoor het beekdal van de Buurserbeek slechte omstandigheden bevat voor wilgenteelt. Hierom valt de Buurserbeek dan ook af. echter is het wel geschikt voor traditionele wilgengroei, omdat de wilg wel in het landschap thuis hoort.

Dinkel

De Dinkel bevat wel natte kleigronden en is hiermee wel geschikt voor wilgenteelt. De wijze om de ideale locaties te vinden, is hieronder uitgelegd.

Om makkelijk te kunnen zien welke gebieden de geschikte functie en bodem hebben zijn de bodem- en topografische kaarten over elkaar heen gelegd. Voor de bodemkaart zijn alle bodems behalve de kleibodems en veenbodems eruit gehaald. In de Bodemkaart van Nederland zijn er ook grondwatertrappen gekoppeld aan de bodems, zie onderstaande tabel.

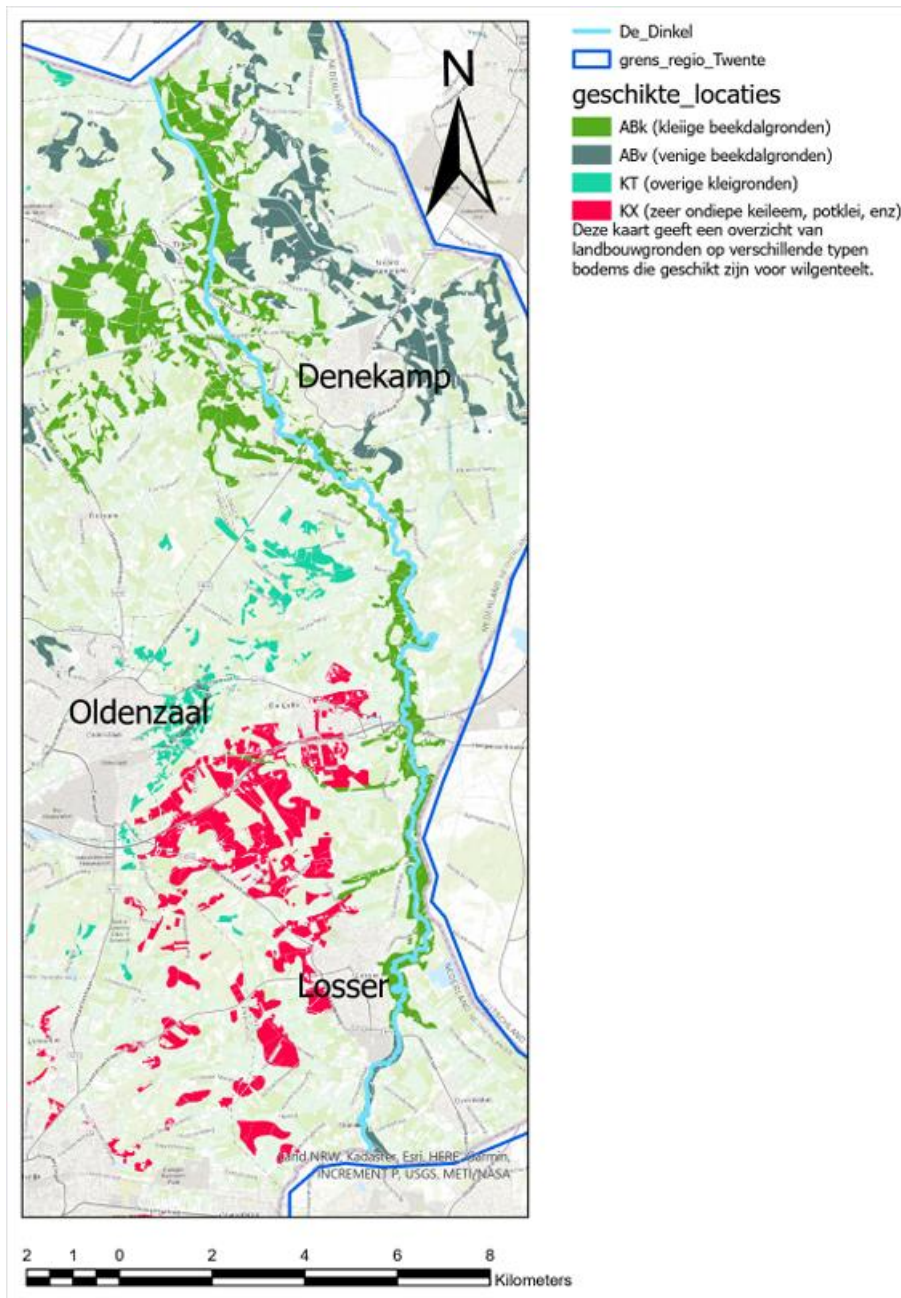
Grondwatertrappen

Grondwatertrap (Gt)	I	II	IIb	III	IIIb	IV	V	Vb	VI	VII	VIII
Gemiddeld hoogste grondwaterstand in cm beneden maaiveld (GHG)	(<20)	(<40)	25-40	<40	25-40	>40	<40	25-40	40-80	80-140	>140
Gemiddeld laagste grondwaterstand in cm beneden maaiveld (GLG)	<50	50-80	50-80	80-120	80-120	80-120	>120	>120	>120	>160	>160

Figuur 14, grondwatertrappen, (Wageningen University & Research, z.d.)

Een eis voor dit onderzoek is dat de grondwaterstand dieper dan 20 cm onder het maaiveld blijft. Om aan deze eis te voldoen zijn alle bodems met Gt I uit de kaart gehaald. Voor de topografische kaart zijn alle functies behalve bouwland en grasland weggehaald. Wat er overblijft zijn dus geschikte kleibodems of

veenbodems en gebieden waarvan de functie bouwland of grasland is. Als deze twee kaarten over elkaar heen gelegd worden ontstaat er een kaart met geschikte locaties voor wilgenteelt. Zie figuur 15 en bijlage 5

Figuur 15, kaart geschikte locaties

Al de hierboven weergegeven locaties zijn geschikt voor de wilgenteelt. De ideale locaties bevinden zich echter bij de groene kleur (ABk). Deze bevatten namelijk de ideale bodemsoorten en grenzen direct aan de Dinkel. Hier kunnen dus bufferstroken aangelegd worden tussen de landbouwgronden en de Dinkel, waardoor deze locaties aan alle eisen voldoen.

CONCLUSIE

In de conclusie wordt gekeken of de deelvragen goed zijn uitgewerkt en of daarmee dus ook de hoofdvraag beantwoord is. Dit is nodig voor een goed analytisch uitgevoerd onderzoek. Ook worden de resultaten van de deelvragen en de hoofdvraag nog even kort toegelicht.

In dit onderzoek is onderzocht welke locaties geschikt zijn voor wilgenteelt op landbouwgrond in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek. Door antwoord te geven op alle deelvragen is de hoofdvraag volledig en onderbouwd beantwoord.

Uit de analyse van de abiotische factoren blijkt dat vooral de vochtige, kleiige bodems in het stroomgebied van de Dinkel zeer geschikt zijn voor wilgenteelt. In het stroomgebied van de Buurserbeek is de geschiktheid beperkter vanwege de zandige gronden, hoewel enkele venige beekdalgronden ook potentie tonen.

De biotische factoren tonen aan dat de wilg ecologisch goed past binnen de bestaande natuurwaarden van beide gebieden, mits zorgvuldig ingepast. Wilgen dragen bij aan biodiversiteit en kunnen ecosysteemdiensten zoals waterberging en habitatverrijking versterken, vooral in bufferzones nabij Natura 2000-gebieden.

Op het gebied van cultuurhistorie zijn geen belemmeringen gevonden. Wilgen maken al eeuwen deel uit van het Twentse landschap en passen binnen het beeld van natuurlijke beekdalen, zolang grootschalige visuele verstoring wordt vermeden.

De stakeholders staan overwegend positief tegenover wilgenteelt, mits deze economisch rendabel is en natuurinclusief wordt uitgevoerd. Uit bijeenkomsten blijkt draagvlak voor toepassing in overgangszones tussen natuur en landbouw.

Wat betreft de geschikte wilgensoort is op basis van literatuur en praktijkervaring gekozen voor de katwilg (*Salix viminalis*). Deze soort is productief, bestand tegen ziekten en breed toepasbaar in de biobased economie en de waterbouw.

Ten slotte is de wettelijke en beleidsmatige context onderzocht. Wilgenteelt op landbouwgrond is toegestaan binnen het huidige wetgevingskader, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Er zijn bovendien subsidiemogelijkheden beschikbaar, bijvoorbeeld via SNL.

Op basis van deze bevindingen kan geconcludeerd worden dat met name in het stroomgebied van de Dinkel geschikte locaties aanwezig zijn voor de realisatie van duurzame wilgenteelt. In de Buurserbeek liggen de mogelijkheden beperkter, maar niet uitgesloten. Daarmee is de hoofdvraag van dit onderzoek volledig en logisch beantwoord op basis van de resultaten van alle deelvragen. Het onderzoek biedt handvatten voor verdere uitrol in de praktijk, mits zorgvuldig afgestemd met betrokken partijen en afgestemd op de lokale context.

DISCUSSIE

Bij het uitvoeren van dit onderzoek zijn verschillende methoden gebruikt om tot een onderbouwd advies te komen over de geschiktheid van wilgenteelt in de beekdalen van de Dinkel en de Buurserbeek. Toch zijn er een aantal punten waar bij de interpretatie van de resultaten rekening mee gehouden moet worden.

Beperkingen van het onderzoek

Een eerste beperking zit in de beschikbaarheid en schaal van de gebruikte data. De bodemkaarten en Natura 2000-gegevens zijn weliswaar betrouwbaar, maar bieden niet altijd de detailinformatie die nodig is om per perceel een definitief oordeel te vellen. Het kan zijn dat lokale variatie in grondwaterstand, bodemstructuur of waterkwaliteit niet volledig zichtbaar is op de gebruikte kaarten.

Daarnaast is er vooral desktoponderzoek gedaan. Er zijn geen veldbezoeken uitgevoerd om bodem- of vegetatiekenmerken ter plaatse te controleren. Hierdoor is het mogelijk dat bepaalde locaties in werkelijkheid minder (of juist meer) geschikt zijn dan op basis van kaartmateriaal werd aangenomen.

Wat betreft de biotische aspecten is vooral gekeken naar de ecologische geschiktheid van wilgen in het landschap, maar niet naar de eventuele impact op aanwezige soorten die juist gebaat zijn bij openheid of specifieke vegetatiestructuren. Ook de concurrentie met bestaande natuurdoelen, zoals heidebeheer, is niet uitgebreid onderzocht.

Stakeholderperspectieven

De wensen van stakeholders zijn meegenomen op basis van één bijeenkomst. Hoewel deze een goed beeld gaf van de belangen van onder andere agrariërs, waterschappen en natuurorganisaties, kan dit nog aangevuld worden met bredere participatie of enquêtes. De belangen kunnen per locatie verschillen, zeker bij grondgebonden landbouw.

Toepasbaarheid en beleid

Op juridisch vlak biedt de wet- en regelgeving voldoende ruimte voor wilgenteelt, maar de toepassing daarvan in de praktijk kan complex zijn. Denk bijvoorbeeld aan procedures rond bestemmingswijzigingen of het aanvragen van subsidies. Dit vraagt in de praktijk om maatwerk en begeleiding per perceel of project.

Bovendien is er nog onzekerheid over de economische haalbaarheid op langere termijn. Hoewel wilgen inkomsten kunnen genereren via biobased producten en carbon credits, blijft het verdienmodel afhankelijk van marktontwikkelingen en subsidieregelingen.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Voor een vervolgtraject wordt aanbevolen om:

- Op locatie veldmetingen te doen naar bodem en hydrologie
- De ecologische impact van wilgenteelt op bestaande natuurwaarden verder te onderzoeken
- Dieper in te gaan op het economische perspectief voor agrariërs
- Samen met gemeenten en waterschappen te kijken naar uitvoerbare ruimtelijke scenario's

LITERATUUR

1. Hogeschool Van Hall Larenstein. (z.j.). *Bodemkaart* [PDF]. Geraadpleegd [16-05-2025], van https://hvhl.sharepoint.com/sites/stud-Landschapsonderwijs_lesmateriaal-public/Gedeelde%20documenten/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fstud%2DLandschapsonderwijs%5Flesmateriaal%2Dpublic%2FGedeelde%20documenten%2Fbestanden%2FBODEMK AART%2Epdf
2. Lintsen, W., & Teunissen, R. (z.j.). *Buurserzand & Haaksbergerveen* | *Natura 2000*. Geraadpleegd op [15-05-2025], van <https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel/buurserzand-en-haaksbergerveen>
3. Google Maps. (z.j.). *Kaart van het Buurserzand*. Geraadpleegd op [15-05-2025], van <https://www.google.com/maps>
4. Provincie Overijssel. (2017). *Natura 2000 gebiedsanalyse: Buurserzand en Haaksbergerveen* (Versie 31-10-17). Geraadpleegd op [15-05-2025], van https://www.natura2000.nl/sites/default/files/PAS/Gebiedsanalyses_vigerend/053_Buurserzand-en-Haaksbergerveen_gebiedsanalyse_31-10-17_OV.pdf
5. Natura 2000. (z.j.). *Kaart van Natura 2000-gebied Dinkelland*. Geraadpleegd op [23-05-2025], van <https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel/dinkelland/dinkelland-kaart>
6. Natura 2000. (z.j.). *Gebiedsbeschrijving Dinkelland*. Geraadpleegd op [24-05-2025] van <https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel/dinkelland>
7. Provincie Overijssel. (2017). *Natura 2000 gebiedsanalyse: Dinkelland* (Versie 31-10-17). Geraadpleegd op [24-05-2025], van https://www.natura2000.nl/sites/default/files/PAS/Gebiedsanalyses_vigerend/049_Dinkelland_gebiedsanalyse_31-10-17_OV.pdf
8. Gemeente Dinkelland. (2023). *Cultuurvisie Dinkelland 2023 (definitieve versie)*. Geraadpleegd op [28-05-2025], van <https://gemeenteraad.dinkelland.nl/Vergaderingen/Commissie-Sociaal-Domein-Bestuur/2024/09-april/19:30/Voorstel-inzake-vaststellen-cultuurvisie-Dinkelland-1/Cultuurvisie-Dinkelland-2023-versie-definitief-raad.pdf>
9. Provincie Overijssel. (z.j.). *Cultuurhistorische waardenkaart: De Buurserbeek*. Geraadpleegd op [28-05-2025], van <https://geo.overijssel.nl/CHWK/Factsheets/De%20Buurserbeek.pdf>
10. Natuurkennis.nl. (z.d.). *N17-05 Wilgengriend*. Geraadpleegd op 6 juni 2025, van <https://natuurkennis.nl/beheertypen/n17-cultuurhistorische-bossen/n17-05-wilgengriend/>
11. Van Aalsburg B.V. (z.d.). *Grienden*. Geraadpleegd op 6 juni 2025, van <https://www.vanaalsburg.com/nieuws/grienden/>
12. Wilgentenenschuttingen.nl. (z.d.). *Gevlochten schutting*. Geraadpleegd op 6 juni 2025, van <https://www.wilgentenenschuttingen.nl/gevlochten-schutting/>
13. Schuttevaer.nl. (2012, 2 maart). *Moderne havenkades ambachtelijk beschermd*. Geraadpleegd op 6 juni 2025, van <https://www.schuttevaer.nl/nieuws/havens-en-vaarwegen/2012/03/02/moderne-havenkades-ambachtelijk-beschermd/>
14. Paalhaar, J. (2025), geraadpleegd op [25-05-2025]
15. Knol, B. (2025), geraadpleegd op [25-05-2025]
16. Siepel, L. (2025). geraadpleegd op [25-05-2025]
17. Strikking, M. (2025). geraadpleegd op [25-05-2025]
18. Rienks, W. (2025). geraadpleegd op [25-05-2025]
19. Waterschap Vechtstromen. (2025). geraadpleegd op [25-05-2025]
20. Van Aalsburg B.V. (z.j.). *Productiegrienden: Whitepaper* [PDF]. Niet openbaar beschikbaar. Geraadpleegd op [26-05-2025]
21. Louis Bolk Instituut. (z.j.). *Onderzoek en advies ter bevordering van duurzame landbouw, voeding en gezondheid*. Geraadpleegd op [26-05-2025]

BIJLAGES

Bijlage 1

..\..\Documents\Wilgenteelt Twente\Topo_Dinkel.pdf

Bijlage 2

..\..\Documents\Wilgenteelt Twente\Bodem_Dinkel.pdf

Bijlage 3

..\..\Documents\Wilgenteelt Twente\Topo_Buurserbeek.pdf

Bijlage 4

..\..\Documents\Wilgenteelt Twente\Bodem_Buurserbeek.pdf

Bijlage 5

<..\..\Documents\Wilgenteelt Twente\Geschikte locaties.pdf>